

การพัฒนาแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสิงห์บุรี

Development of a Model for Driving Quality Assurance Within Educational
Institutions According to Buddhist Principles Under the Jurisdiction of The
Singburi Primary Educational Service Area Office

¹ประภาพรรณ พูลเจริญศิลป์, ²พระมหาญาณวัฒน์ บุตดาวงษ์ และ ³ลำพอง กลมกุล
¹Prapaparn Poolcharoensil, ²Phramaha Yannawat Buddawong, and ³Lampong Klomkul
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
E-mail: junez3618@gmail.com¹, yannawat9@gmail.com², lampong.klom@mcu.ac.th³

Received November 25, 2024; Revised December 2, 2024; Accepted December 15, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี 2) เพื่อพัฒนาแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบ ใช้การตรวจสอบรูปแบบด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา CVI กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนแล้วทำการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทดลองใช้รูปแบบกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ และขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบ ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน ด้วยแบบประเมินรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า 1) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาสิงห์บุรี ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ผลการตรวจสอบรูปแบบ CVI พบว่าค่าดัชนีความตรงตามเนื้อเรื่องมีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อเรื่องทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 1.00 และมีผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด 3) การประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมและรายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา; หลักพุทธธรรม

Abstract

This article aimed to (1) study the condition of internal quality assurance in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area of Singhburi, 2) develop a model for driving internal quality assurance in educational institutions according to Buddhist principles under the Office of the Primary Educational Service Area of Singhburi, and 3) evaluate the model for driving internal quality assurance in educational institutions according to Buddhist principles. This is a mixed-method research with 3 research steps: Step 1: study the condition of internal quality assurance in educational institutions by using a questionnaire with a sample of 269 people; Step 2: develop a model by checking the model by checking the content validity of the CVI with 5 experts and conducting a workshop to test the model with 30 stakeholders using a satisfaction assessment form; and Step 3: evaluate the model by conducting a focus group discussion with 9 experts using a model assessment form. The research results found that: 1) Internal quality assurance in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area of Singhburi is at a very high level of overall reality and at a very high level of overall ideal condition. 2) Model for driving internal quality assurance in educational institutions according to Buddhist principles Under the Office of the Primary Educational Service Area, Sing Buri, consists of 4 components. The results of the CVI format examination found that the content validity index was 1.00 and the content validity index for the entire version was 1.00. The results of the trial use of the format found that the overall satisfaction was at the highest level. 3) Evaluation of the format for driving internal quality assurance in educational institutions according to Buddhist principles, under the Office of the Primary Educational Service Area, Sing Buri, in general and in each aspect, the evaluation results were at the highest level in all 4 aspects.

Keywords: Development of a Model; Driving Quality Assurance within Educational Institutions; Buddhist Principles

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวังของตนเอง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วง ผู้จบการศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน (Marsita et al, 2023) ข้อกำหนดในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้มแข็ง และมีการพัฒนาสู่การสร้างนวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดี (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561) ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ธนภัทร เทพสถิตย์ และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว, 2566)

จากรายงานการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการติดตามการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565 พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังไม่สามารถขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรม ทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ การจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดเตรียมให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตลอดจนการเตรียมการจัดทำรายงานประจำปี (SAR) ประเด็นสำคัญเหล่านี้แม้จะมีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่สถานศึกษาเคยปฏิบัติมาตามกฎหมายว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาฉบับก่อนหน้า แต่มีรายละเอียดที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดทำรายงานประจำปี ที่มุ่งตอบคำถาม 3 ข้อ คือ 1) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีคุณภาพในระดับใด 2) ข้อมูลหลักฐานและเอกสารเชิงประจักษ์สนับสนุนมีอะไรบ้าง และ 3) แนวทางพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างไร นอกจากนี้ โรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมายความสำเร็จการดำเนินงานของสถานศึกษาตามเกณฑ์การประเมินตามสภาพบริบทของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิขบุรี, 2565)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา แต่เนื่องด้วยหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับหลักการบริหารสถานศึกษามีความหลากหลาย สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำหลักพุทธธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คือ อิทธิบาท 4 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นบาทฐานแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางการขับเคลื่อนประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีหลัก

พุทธธรรมเป็นคุณธรรมพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไป

บทความนี้นำเสนอการพัฒนา รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เพื่อให้ นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูล ในการพัฒนา ปรับปรุง คุณภาพการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควบคู่กับส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความเข้มแข็งและพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาที่มีระบบหรือมีกระบวนการในการติดตาม กำกับ ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคุณภาพการศึกษาตามที่สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานจากองค์กรภายนอกกำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจหรือเป็นหลักประกันให้กับผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและสถานประกอบการว่า สามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสังคม(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษา สร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด และผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ใน

สังคมได้อย่างมีความสุข (Phumphongkhochasorn et al., 2022) รวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัว และชุมชนตามความเหมาะสมด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษา ปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมที่เปลี่ยนไปได้ตลอดเวลา (สุนทรี วรณไพเราะ และ วรพล ศรีเทพ, 2567) โดยเฉพาะครูและผู้บริหารตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับ ผู้เรียนเป็นอันดับแรกตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและประกาศกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการร่วมกันปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยให้อยู่ภายใต้ของกระบวนการจัดการบริหารการศึกษาของ สถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและเชื่อใจให้กับ ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา

หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา คือ หลักอิทธิบาท 4 (มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, 2539) เป็นคุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย มี 4 อย่าง (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตฺโต, 2549)

1) ฉันทะ ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำให้ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะ ทำให้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2) วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นเพียร ประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็ง อุตุนหาญ กระไม่ทอดทิ้ง

3) จิตตะ ความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิต ผักไฟไม่ ปลอยให้ฟุ้งซ่านเลือนลหายไป อุทิศตัวอุทิศใจให้สิ่งที่ทำ

4) วิมังสา ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบ เหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น

หลักอิทธิบาท 4 เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของหน่วยงาน องค์กรของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ บุคลากรใช้จริงในการบริหารงานและเรียนรู้ปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ (ณัฐชยา บำรุงเวช, 2561) แก้ไขปรับปรุงการ ปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง (พระมหาธิษฏา มาศ สุวรรณะ และคณะ, 2561) ประยุกต์ใช้กับวงจรคุณภาพ PDCA ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกด้าน (ธนัญก์สิริชัยณ์ บำรุงอัญญาสกุล และคณะ, 2564)

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จะนำมาบูรณาการกับการขับเคลื่อนการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อันเป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการขับเคลื่อนการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางต่อการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research โดยมีรูปแบบการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

การวิจัยในระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สิงห์บุรี โดยมี

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 6 อำเภอ จำนวน 927 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 6 อำเภอ จำนวน 269 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนแต่ละอำเภอ และใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงผู้ตอบให้ข้อมูลผ่าน แบบสอบถาม (google forms) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

จำนวนครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสิงห์บุรี แยกตามอำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เมืองสิงห์บุรี	235	70
ค่ายบางระจัน	155	46
บางระจัน	131	38
ท่าช้าง	50	14
พรหมบุรี	84	23
อินทร์บุรี	272	78

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแปรค่าเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเกิร์ต (Likert, 1967)

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา และความชัดเจนของภาษา ด้วยการตรวจและประเมินดัชนีความสอดคล้องใน 3 ระดับ คือ มีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ ไม่เหมาะสม โดยใช้สูตรในการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งถือเกณฑ์ IOC มากกว่า 0.7 จึงยอมรับว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5 – 1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ

4. นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach (1971) ผลที่ได้คือ 0.977

5. ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามทดสอบเครื่องมือวิจัย โดยใช้วิธีการส่งแบบสำรวจออนไลน์ ด้วยแบบสอบถามที่สร้างจาก Google form ลิงค์ <https://shorturl.asia/LhJZ1>

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยใช้แนวความคิดของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์

การวิจัยในระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวิธีการวิจัยในระยะนี้มีการวิจัย 3 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ยกร่างรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลัก พุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยการนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 มาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ร่วมกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ 2 แล้วนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ดังกล่าวมาเป็นข้อมูลยกร่างรูปแบบ การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบวิเคราะห์เอกสารโดยผู้วิจัยได้ทำการ สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด จากแบบวิเคราะห์เอกสาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำให้ได้ร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และการทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์

1. กลุ่มเป้าหมาย / ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การดำเนินงาน 4) การทดลองใช้ โดยมีเกณฑ์การประเมิน แบ่งเป็น 4 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัย นำหนังสือส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พร้อมแบบการตรวจสอบเพื่อตรวจหาความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล พบผลความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ที่ 1 จากนั้นนำไปปรึกษาที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เพื่อนำไปประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทดลองใช้ทดลองใช้ในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสิงห์บุรี

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 30 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 2 ครูผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 10 คน มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี (ศึกษานิเทศก์) จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสิงห์บุรี มีรายละเอียดของแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. ข้อมูลผู้ตอบข้อคิดเห็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรูปแบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสิงห์บุรี

2. ข้อคิดเห็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับรูปแบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมสิงห์บุรี ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และการทดลองใช้

2. แบบประเมินความพึงพอใจ เป็นแบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ของแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้ 1) ข้อมูลผู้ตอบข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 2) แบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจแปรค่าเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเกิร์ต (Likert)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ ประกอบด้วย การกำหนดวันประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำกำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำหนังสือเชิญประธานพร้อมคำกล่าวเปิด และคำกล่าวรายงานต่อประธาน การประสานงานเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ การขออนุมัติใช้สถานที่พร้อมโสตทัศนูปกรณ์ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการจัดทำเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย แนวคำถามสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2. ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย การนำเสนอวิทยานิพนธ์ การดำเนินการอภิปราย และจัดบันทึกข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งทำการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง

3. สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคำถามสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำเสนอผลในรูปแบบการบรรยาย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. แบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์เชิงปริมาณเกี่ยวกับความพึงพอใจรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยใช้แนวความคิดของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

การวิจัยในระยะที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 รูป/คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการด้านการศึกษา จำนวน 3 คน ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านการศึกษา จำนวน 2 คน ที่มีประสบการณ์บริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกขึ้นไป และกลุ่มที่ 3 นักวิชาการด้านการศึกษาด้านพุทธบริหารการศึกษา จำนวน 4 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินรูปแบบ เป็นแบบประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ประเมิน 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความประโยชน์ มีเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบของลิเคิร์ต 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. สร้างแบบประเมินโดยพัฒนาจากรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม 5 ระดับ โดยเป็นแบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

2. นำแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ

3. ปรับปรุงแบบประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลระดับความคิดเห็นการประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. แปลความหมายของค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบ ตามเกณฑ์การแปลผลของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ผลการวิจัย

สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสิงห์บุรี

สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัย พบว่า

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารและการจัดการ รองลงมา คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

ด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 ผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณี อันดับที่ 2 ผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความขัดแย้งกับผู้อื่น อันดับที่ 3 ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทยรวมทั้งภูมิปัญญาไทยตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ทั้งด้วยตัวเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้ และประสบการณ์ มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ อาจเป็นแนวความคิด โครงการ โครงงาน ชี้นำงาน ผลผลิต

ด้านการบริหารและการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย อันดับที่ 2 สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ อันดับที่ 3 สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบนิเทศภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการวางแผนปรับปรุง และพัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านเชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มที่เรียนแบบควรรวมหรือกลุ่มที่เรียนรวมด้วย

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก และเด็กรักเด็ก เด็กรักที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข อันดับที่ 2 ครูมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการ

เรียนรู้อย่างเป็นระบบ อันดับที่ 3 ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริงตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

สภาพที่ควรจะเป็นของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารและการจัดการ รองลงมา คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 ผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม้มีความขัดแย้งกับผู้อื่น อันดับที่ 2 ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น และผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคลใน ด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณีอันดับที่ 3 ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นการทำงานหรืองานอาชีพ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดจำแนกแยกแยะใคร่ครวญไตร่ตรอง พิจารณารอบรอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

ด้านการบริหารและการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย อันดับที่ 2 สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ อันดับที่ 3 สถานศึกษาจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียนตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและของต้นสังกัด รวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ อันดับที่ 1 ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง อันดับที่ 2 ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อันดับที่ 3 ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจาก

สื่อที่หลากหลายตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

ผลการพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี



ภาพที่ 2 รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การดำเนินงาน 4) การทดลองใช้ ดังนี้

รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

1. หลักการ

1.1 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา 3 มาตรฐาน คือ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม โดยการบูรณาการหลักพุทธธรรม ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลักกฤษฎีกา 4 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครู และนักเรียน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี มีมาตรฐานเขตดีขึ้นไป มีการปฏิบัติที่ดีพัฒนาต่อยอดทุกกลุ่มงาน และมีนวัตกรรมทุกกลุ่มงาน

2.2 เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษา มีกายภาพ มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีสัมพันธภาพทั้งภายในและภายนอก ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ

2.3 เพื่อส่งเสริมให้ครู มีความรอบรู้ ให้มีเทคนิควิธีการสอน มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีความมุ่งมั่นพัฒนา

2.4 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีทักษะในศตวรรษที่ 21

3. การดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยดำเนินการตามแนวคิดและหลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานมีความชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.1 การวางแผน (Plan) สถานศึกษาต้องมีการวางแผนในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สถานศึกษามีระบบหรือกระบวนการบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เช่น โมเดล (Model) รูปแบบการบริหาร หรือวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เช่น PDCA SBM เป็นต้นและสอดคล้องกับกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 รวมถึงบริบทของสถานศึกษา

3.2 การกำหนดเป้าหมาย (Objective) สถานศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สามารถวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครู และนักเรียน

3.3 การบูรณาการ (integration) สถานศึกษานำหลักพุทธธรรม ไปบูรณาการ กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย หลักอิทธิบาท 4 บูรณาการกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.4 การมีส่วนร่วม (Participation) สถานศึกษามีการแสวงหาเครือข่ายการมีส่วนร่วม ทั้งบุคลากรภายในและภายนอก เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.5 การประเมินผล (Evaluation) สถานศึกษาต้องมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวง พ.ศ. 2561

4. การทดลองใช้

การทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และการนำไปปรับปรุงนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี การนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่การจะนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีการทดลองใช้รูปแบบ ดังนี้

4.1 กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านใดเป็นพิเศษ เช่น ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 เลือกกลุ่มเป้าหมาย เลือกกลุ่มครูที่ต้องการพัฒนา เช่น ครูใหม่ ครูที่มีประสบการณ์

4.3 จัดทำแผนการดำเนินงาน

ขั้นเตรียม: 1) จัดทำแบบประเมินเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการในการพัฒนา 2) สร้างกลไกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น กลุ่ม PLC (Professional Learning Community) 3) คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นพี่เลี้ยง

ขั้นดำเนินการ: 1) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 และวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ 2) สนับสนุนให้ครูได้ปฏิบัติจริง 3) จัดกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การอภิปรายกลุ่ม การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผล: 1) ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น 3) ประเมินผลกระทบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.4 ปรับปรุงแก้ไข 1) รวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ 2) วิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการดำเนินงาน 3) ปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของครู

ผลการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า ความพึงพอใจรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

ผลการประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม พบว่า มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี” ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม พบว่า ด้านบริหารและการจัดการ มีค่าเฉลี่ยมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เนื่องจากโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการแรงงานในยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์นวัตกรรมจึงมีความสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องงานวิจัย (ณัฐชา บำรุงเวช, 2561) พบว่า ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของหน่วยงานองค์กรของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มีความแตกต่างกันทั้งด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ สิ่งที่คุณค่าคาดหวัง คือ การประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีและมีมาตรฐาน คือ การบูรณาการใช้จริงในการบริหารงานและเรียนรู้ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำพาองค์กรไปสู่

ความสำเร็จ สอดคล้องกับการวิจัยของ ธัญญ์สิริพันธ์ บำรุงอโยธยสกุล และคณะ (2564) พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักอิทธิบาท 4 ประยุกต์ใช้กับวงจรคุณภาพ PDCA ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกด้าน

ผลการพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินงาน 1) การวางแผน (Plan) 2) การกำหนดเป้าหมาย (Objective) 3) การบูรณาการ (integration) 4) การมีส่วนร่วม (Participation) 5) การประเมินผล (Evaluation) องค์ประกอบที่ 4 ทดลองใช้ ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบมีความสอดคล้องบางประการกับงานวิจัย (ณัฐชยา บำรุงเวช, 2564) พบว่า เนื่องจากผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มีความแตกต่างกันทั้งด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ สิ่งที่คุณภาพคาดหวัง คือ การประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ดีและมีมาตรฐาน คือ การนำไปบูรณาการใช้จริงในการบริหารงานและเรียนรู้ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับการวิจัยของ ธัญญ์สิริพันธ์ บำรุงอโยธยสกุล และคณะ (2564) พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักอิทธิบาท 4 ประยุกต์ใช้กับวงจรคุณภาพ PDCA ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกด้าน

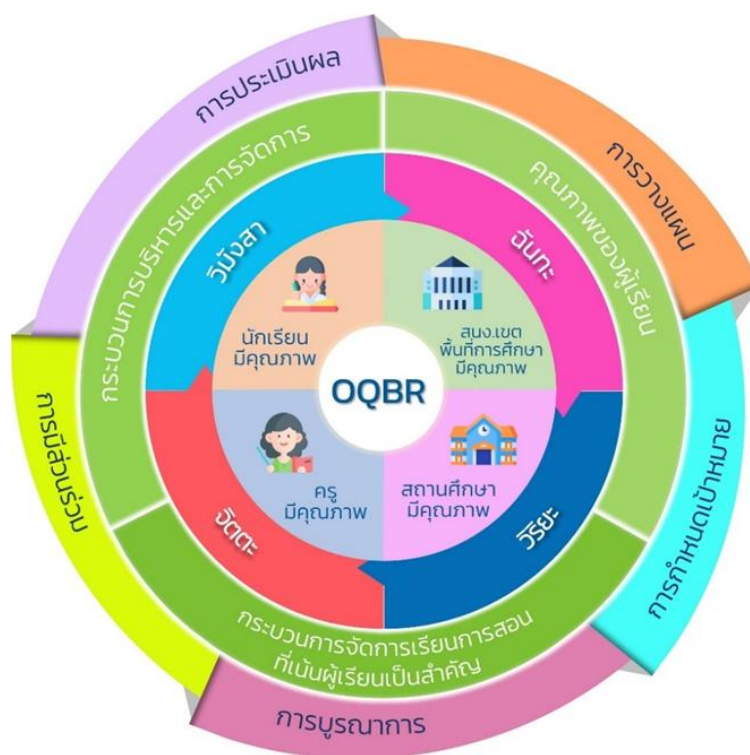
การประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

ผลการประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ เป็นเพราะผลการวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการพัฒนารูปแบบที่มีความสมบูรณ์ตามแนวทางการพัฒนารูปแบบ ใช้กระบวนการวิจัยแบบผลสามวิธี โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 269 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 ขั้นตอน คือ 1) ผู้ให้ข้อมูล

สำคัญในการตรวจสอบรูปแบบ จำนวน 5 คน ด้วยการเลือกเจาะจง 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 30 คน ด้วยการเลือกเจาะจง ขั้นตอนที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย จำนวน 9 รูป/คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้การวิจัย คือ OQBR ได้แก่ O (Operation) การดำเนินงาน Q (Quality Assurance) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา B (Buddhist) หลักพุทธธรรม R (Result) ผลลัพธ์ดังในภาพที่ 3



ภาพที่ 3 องค์ความรู้จากการวิจัย OQBR

อธิบายภาพองค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้

OQBR คือ รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงให้เกิดประโยชน์ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสามารถอธิบายขยายความดังนี้

O = Operation คือ การดำเนินงาน ประกอบด้วย การดำเนินงานดังนี้

1. **Plan คือ การวางแผน** สถานศึกษาต้องมีการวางแผนในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สถานศึกษามีระบบหรือกระบวนการบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. **Objective คือ การกำหนดเป้าหมาย** สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สามารถวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. **Integration คือ การบูรณาการ** สถานศึกษานำหลักพุทธธรรม ไปบูรณาการ กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย หลักกฤษฎีบท 4 บูรณาการกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. **Participation คือ การมีส่วนร่วม** สถานศึกษามีการแสวงหาเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรภายในและภายนอก เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

5. **Evaluation คือ การประเมินผล** สถานศึกษาต้องมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวง พ.ศ. 2561

Q = Quality Assurance คือ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่

1. คุณภาพของผู้เรียน การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณความสามารถในการคิดจำแนก ไตร่ตรอง ไตร่ตรอง ทำงานเป็นทีม ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักสูตรสถานศึกษา ทักษะพื้นฐาน มีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความภูมิใจในท้องถิ่น ยอมรับความแตกต่างและมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต แสดงออกอย่างเหมาะสม

2. กระบวนการบริหารและการจัดการ การที่สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจนสามารถบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม มีแผนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะแสดงออกมีการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

B = Buddhist คือ หลักพุทธธรรม ซึ่งมีหลักพุทธธรรมคือหลักกฤษฎีบท 4 เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีบุคลากรที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีความรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีที่สุดในให้นักเรียน

R= Result คือ ผลลัพธ์ ผลที่เกิดจากการดำเนินการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามหลักพุทธธรรม อันจะส่งผลให้เกิดขึ้นแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพ สถานศึกษามีคุณภาพ ครูมีคุณภาพ และนักเรียนมีคุณภาพ

สรุป

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่ามีสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การดำเนินงาน 4) การทดลองใช้ มีผลการตรวจสอบรูปแบบ CVI พบว่าค่าดัชนีความตรงตามเนื้อเรื่องมีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อเรื่องทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 1.00 ด้วยเหมือนกัน และมีผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

การประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมและรายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม โดยสรุปองค์ความรู้การวิจัย คือ OQBR ได้แก่ O (Operation) การดำเนินงาน Q (Quality Assurance) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา B (Buddhist) หลักพุทธธรรม R (Result) ผลลัพธ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การนำรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ไปใช้ปฏิบัติในการพัฒนาผู้บริหารและครูนั้น ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานให้ละเอียดและชัดเจนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสภาพที่ควรจะเป็นของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านบริหารและการจัดการ ดังนั้นควรพัฒนาผู้บริหารในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการด้านการขับเคลื่อนคุณภาพภายในสถานศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อตรวจสอบ ทบทวนแนวทางการขับเคลื่อน จากผลการดำเนินการทุกระยะอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนแนว

ทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี หรือควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรมข้ออื่นๆ ผลการวิจัยสภาพที่ควรจะเป็นของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านบริหารและการจัดการ ดังนั้นควรส่งเสริมผู้บริหาร สนับสนุนงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ณัฐชา บำรุงเวช. (2561). การประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 ในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในสังกัดกลุ่มอัมพวา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 7(1), 1–9. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBJ/article/view/252974>
- ธนภัทร เทพสถิตย์ และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2566). ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(2), 241–256. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/258965>
- ธนัญกลิษณ์ บำรุงอภัยสกุล, พระปลัดโฆสิต โฆสิตโต, ชีระพงษ์ สมเขาใหญ่ และ แววดา ชลรัตน์. (2564). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 8(3), 187–199. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jg-mcukk/article/view/247234>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

- พระมหาธิษฐานมาศ สุวรรณะ, สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย และ บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2561). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักอริยธำมาต 4 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 5(2), 116–126. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/147831>
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. (2565). *รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565*. สิงห์บุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุนทรี วรรณไพเราะ และ วรพล ศรีเทพ. (2567). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค Next Normal. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 6(1), 279–290. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/268113>
- Cronbach, L. J. (1971). *Essentials of Psychological Testing* (4th ed.). New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York: Wiley & Son.
- Marsita, N., Damnoen, P. S., & Hong, D. A. C. (2023). Literature Study: Character Values of National Spirit of Students in Elementary Schools. *Journal of Basic Education Research*, 4(3), 128–136. <https://doi.org/10.37251/jber.v4i3.333>
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, P. D. M., Srichan, P. W., & Udomdhammajaree, P. (2022). Educational Quality Assurance and School Management Standards According to International. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1–16. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/ajrc/article/view/244349>